

PARS QUARTA.

De Sacramentis.

CAPUT PRIMUM.

De Sacramentis in genere.

SACRAMENTUM

2940 **E**x Divo Augustino: *Est signum rei sacra, seu forma visibilis, invisibilis gratie; sed magis completere definitur à Scoto: Est signum sensibile gratiam Dei vel effectum ejus gratuitum, de institutione divina, efficaciter significans, ordinatum ad salutem hominis viatoris.*

2941 Dicitur, *gratiam, vel effectum ejus gratuitum;* ob Sacramentum Eucharistiae, quod ob prolationem formae supra materiam panis, & vini, non causat gratiam inherenter, sed effectum gratuitum, nempe gratiam per se subsistente, qui est ipse Christus sub speciebus panis, & vini; gratia vero inherens non causatur, nisi postea, quando effectus gratuitus, videlicet Christus, sub speciebus recipitur: v. n. 2930.

2942 Dicitur, *ex institutione divina,* quia Sacraenta novae legis non causant gratiam ex opere operantis, sed ex opere operato, idque ex institutione Christi; ad differentiam Sacramentorum veteris legis, quae non causabant gratiam, nisi ex opere operantis, nempe ex dispositione operantis per contritionem; & solum ex se causabant quamdam sanctitatem legalem externam, nempe idoneitatem ad hoc, vel illud faciendum, sine qua reputabantur immundi; figurativam tamen nostrae vere sanctitatis, & gratiae: excepta Circumcisione, quae non causabat gratiam, & delebat originale peccatum ex vi, & efficacia sua, sed intuitu professionis fidei, & Christi venturi: per quod Circumcisio differt a Sacramentis novae legis; quia haec causant gratiam independenter ab omni figura, nec ex merito, aut dispositione operantur, sed ex vi, & efficacia propria, & ex meritis exhibitis passionis Christi.

2943 Sacramentalia, sunt ceremonia quaedam ab Ecclesia instituta ad ordinandum, & solemniter ritum Sacramentorum. Talia sunt: Oratio Dominica, aspersio aqua benedicta, latus eucaristia, benedictio Episcopi, &c. Hac à Sacramentis differunt, quia venialia remitt-

tunt non ex natura sua, & ex opere operato, quia pro illis nullibi constat de institutione Christi; sed ex opere operantis, quatenus ex imprestatione Ecclesie excitant in nobis motum internum virtutis poenitentiae venialium; qui motus internus sufficit, quod sit poenitentia formalis, vel virtualis, vel quia referat usum sacramentalium ad talem finem, ita Scotus in 4. dist. 21. q. 1. r. l. litt. E. Quique effectus non est infallibilis, quia non est fundatus in aliqua promissione, sed imprestatione; qua ratione pluribus orationibus, & ceremoniis utitur in benedictione aquae, &c. ita Mastrius.

2944 Et quamvis martyrium conferat primam gratiam ex opere operato ex promissione Christi: *Qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Item: *Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam:* Non est tamen Sacramentum; quia non est à Deo institutum in signum commune gratiae, nec est actio quædam sacra ad Dei cultum ordinata; sed passio, quæ ex speciali privilegio Christi habet gratiam conferre patienti.

2945 Institutio igitur Saeramentorum est Christus, ut Deus tamquam causa principalis, ut homo tamquam instrumentalis, seu ministerialis; quia sicut Deus solus ut causa principalis potest producere gratiam; ita solum Deus potest signum instituere, quod illam significet.

2946 Dicitur, *efficaciter significans,* quia Sacramentum non est signum speculativum significans id, quod causatum supponitur, ut fatus significat ignem, sed signum practicum efficax, quatenus efficaciter causat gratiam, quam significat, si non ponatur obex ex parte recipientis. Causat autem gratiam, vel physicæ, ut vult D. Thom. vel moraliter, ut docet Scotus, de quo Scholastici.

DE MATERIA, FORMA, ET INTENTIONE.

2947 **S**acramenta sunt quaedam composita moralia, ac proinde ad similitudinem compotiti physici, constant rebus tamquam materia, & verbis, aut aliquo illis equivalenti, tamquam forma; insuper intentione.

De Sacramentis in genere. Cap. I.

tione ministri. Res dicuntur materia; quia magna fiat verborum interruptio, ut moraliter non connectantur; vel si forma proferatur dividim à pluribus, v.g. unus dicat: *Ego te baptizo, alias: in nomine Patris, &c.* quia tunc sunt duas formæ, & sensus falsus; validum vero, si dicat: *Ego te baptizo in nomine Patris, qui te creavit, &c.* quia mutatio est accidentalis; ita Mastrius.

2948 Materia & forma sunt partes essentiales Sacramenti; intentio vero Ministri est conditio sine qua non, ita ut sine ea Sacramentum sit invalidum, quia Sacramentum debet exerceri modo humano, adeoque debet esse esse voluntum. Intentio Ministri debet esse actualis, aut virtualis, quam vide in 3. tom. pag. 626.

2949 In recipiente adulto requiritur intentio, quæ sufficit, quod sit habitualis: non sic in Ministro; quia plus requiritur ad agendum, quam ad recipiendum; unde in recipiente sufficit, ut aliquando intenderit, & nunquam revocaverit, seu ut non intelligatur repugnare Sacramento, quod recipit. Mastrius cum aliis: v. in pag. 8. prop. 28. ab Alex. VIII. damn.

2950 Materiae & formæ Sacramentorum fuerunt omnes à Christo instituta, sed non singula in particulari, & in specie; aliquæ namque fuerunt à Christo instituta in genere determinanda in particulari, & in specie ab Apostolis, vel Ecclesia, quæ in particulari usurpare rem sensibilem, & verba apta ad exprimendam significacionem illam, ad quam exprimendam fuerunt Sacraenta illa à Christo instituta; ita Doctores com. Mastrius disp. 16. num. 16. Gonet. de Sac. in man. tract. 2. cap. 2. & tract. 6. cap. 3. Gobat tom. 1. tract. 8. n. 51. v. tom. 3. n. 166.

2951 Si circa materiam aut formam fiat mutatio substantialis, Sacramentum est invalidum, quia materia & forma fuerunt à Christo instituta. Validum vero est, licet regulariter illicitum, si mutatio sit accidentalis. Mutatio tunc dicitur substantialis, quando secundum communem usum, & existimationem, non manet eadem res in substantia, nec eadem significatio in verbis. Hinc invalidum est Sacramentum ex defectu materiae, si consecretur materia cruda, aut si quis baptizet aqua artificiali; quia secundum communem usum, & existimationem, nec illa est panis, sed vulgo, pasta; nec ista est aqua elementaris; validum est, si panis sit ater, non albus, & aqua sit calida; quia est mutatio accidentalis: v. tom. 3. pag. 622. nu. 266. & 196.

2952 Invalidum est ex parte formæ, si

vel illud significandum; verba dicuntur forma, quia res ad hoc significandum determinant, sic in Baptismo aqua, quæ est indifferens ad hanc, vel illam ablutionem significandam, est materia; verba autem: *Ego te baptizo;* eam determinant ad significandam ablutionem spiritualem.

2953 Item ad valorem Sacramenti requiritur similitas, quæ (ut advertit Scotus in 4. dist. 6. q. 3. litt. B.) sufficit, quod sit moralis, sicut Sacramentum est compositum morale, & tanta quanta in actibus humanis, tanta scilicet quantæ judicio prudenti sufficit ad verificandam verborum significationem. Non potest autem certa regula tradi, sed propinquitas temporis debet esse major, vel minor, juxta varias Sacramentorum conditions.

2954 In confessione Eucharistia, materia debet esse praesens, quia hoc indicant pronomina demonstrativa, *Hoc, Hic.* In Sacramento Panis, admitti potest major distantia temporis inter accusationem, & absolutionem, quia est actus judicii, in quo accusatio præcedit sententiam. Sic in Matrimonio

multo majus tempus intercedere potest inter consensuum unius, & alterius conjugis, quantum sufficit, ut unus censeatur moraliter permanere: ut in ceteris contractibus. Denique in Baptismo, Confirmatione, Ordine, & Unctione, talis conjunctio requiritur, ut dum Minister verba profert, censeatur moraliter lavare, &c. ad quod sufficit, quod materia & forma sint simul quoad alias sui partes, nempe ut non finiatur, v. gr. abluto priusquam incipiunt verba, vel ut non finiantur verba, priusquam incipiat abluto; ita Mastrius.

MINISTER SACRAMENTORUM

2955 **D**ebet esse in gratia. Si sit in mortali, illicite & sacrilegè conficit, sed validè: pro Eucharistia conficienda, & recipienda debet præmittere confessionem; pro aliis Sacramentis exercendis sufficit contritionem, non manet eadem res in substantia, nec eadem significatio in verbis. Hinc invalidum est Sacramentum ex defectu materiae, si consecretur materia cruda, aut si quis

baptizet aqua artificiali; quia secundum communem usum, & existimationem, nec illa est panis, sed vulgo, pasta; nec ista est aqua elementaris; validum est, si panis sit ater, non albus, & aqua sit calida; quia est mutatio accidentalis: v. tom. 3. pag. 622. n. 279.

2956 Si Sacramentum conficiat ex pravo fine, sacrilegium committit; sed validè conficit, si habet intentionem faciendi, quod Ecclesia intendit.

2957 Sacrilegium committit, si administrationem Sacramenti simulet, etiam si metus gravis id urgeat, sive simulatio sit formalis, facta scilicet cum intentione decipiendi, sive materialis, facta sine intentione decipiendi, sed alio fine. Quia talis simulatio est gravis irreverentia facta Deo, & Sacramentis,

tis, quoniam fingit se dispensare merita Christi, ac proinde illudit Christo; & propterea simulatio in Sacramentis est ab intrinseco mala, & hac ratione non excusat metus gravis.

2958 Suadetur ex cap. de homine, de celebr. Miss. ubi Innoc. III. damnat factum cuiusdam Sacerdotis, qui ex quo reperiebatur indignus, & adstrictus ad celebrandum, ad satisfacientium populo, finxit celebrare, & suppressis verbis consecrationis, non consecravit, sed panem & vinum purum sumpsit; factum, inquam, damnat his verbis:

Cum ergo falsa sint abjicienda remedia, quæ veris sunt periculis graviora, licet is, qui pro sui criminis conscientia reputavit se indignum peccet graviter, si se ingerit irreverenter ad illud; gravius tamen videtur offendere, qui sic fraudulenter illud præsumperit simulare; cum ille in solius misericordis Dei manum incidat, iste verò non solum Deo (cui non veretur illudere) sed populo, quem decipit, se adstringat.

2959 Hinc resolvet. 1. Si hæreticus minaretur mortem Sacerdoti, nisi totum panem in platea venditioni expositum consecraret, non liceret Sacerdoti proferre verba consecrationis sine intentione consecrandi. 2. Si pœnitens absolutione indignus minaretur mortem Confessario, nisi distinctè verba absolutionis proferat, non posset ea proferre sine intentione absolvendi. Ita Cardenas d. 21. qui n. 63. addit, quod talis Confessarius, ad mortem vitandam, posset tunc dicere verba absolutionis: *Ego te absolo*, cum intentione absolvendi à censuris, pronunciando submissa voce à censuris, & reticendo à peccatis; quia hoc pacto non est forma sacramentalis.

2960 Concedit autem, quod Confessarius, qui pœnitentem absolutione indignum repeat, quatenus, v. g. est in occasione proxima peccati, quam non vult relinquere, ne prodat apud adstantes pœnitentis indiguitatem, possit obmurmurando recitare *Pater noster*, &c. quia ea non est in rigore simulatio Sacramenti, nam omnino materialiter se habet ad Sacramentum, nec sunt verba absolutionis, unde propriè est medium ad vitandam fractionem sigilli, ad quod Confessarius de jure divino tenetur, & deceptio adstantium, quæ sequitur, non intenditur, sed permititur, ita ille: v. in pag. 5. prop. 29. ab Innoc. XI. damn.

2961 Nec licet à malo ministro non tolerato, sed ab Ecclesia interdicto, Sacraenta petere, nisi in articulo mortis, si non sit alius Sacerdos. Item nec licet ea petere à malo ministro tolerato, quem tibi certò constat esse in

mortalí, nisi sit expositus, vel ei incombatur ex officio ministrare: v. g. si sit Parochus, vel urgeat necessitas, quia id esset ad peccatum inducere, & cooperari. In dubio autem est præsumendum bonus: v. n. 371.

EFFECTUS SACRAMENTORUM.

2962 Omnia Sacraenta novæ legis conferunt gratiam habitualem, seu sanctificantem, sive primam, ut Baptismus, & Pœnitentia, sive secundam, videlicet augmentum gratiæ præhabitæ, ut reliqua Sacraenta: ut autem hunc gratiæ effectum conferant, requiritur, ut non ponatur obex ex parte suscipiens, suspiciens enim adultus, debet esse dispositus ad Baptismum, & Pœnitentiam, saltē per attritionem, ad reliqua vero Sacraenta, per gratiam, unde pro reliquis suscipiendis debet esse in gratia. Hinc Baptismus, & Pœnitentia dicuntur *Sacraenta mortuorum*, reliqua vero dicuntur *Sacraenta vivorum*, nam Baptismus, & Pœnitentia conferuntur homini existenti in peccato, quod si est mortale, est mors animæ. Cætera autem conferuntur homini existenti in gratia, quæ est vita animæ: v. n. 3930. & tom. 3. pag. 608. n. 12.

2963 Ultra gratiam sanctificantem communem, Sacraenta causant gratias particulares ab illa distinctas, quæ dicuntur gratiæ Sacraentales, & sunt particula quædam auxilia, quæ Deus opportuno tempore dare decrevit Sacraenta debiti recipientibus.

2964 Et in specie. Per Baptismum regeneramur. Per Confirmationem roboramur ad fidem Christi constanter confitendam.

Per Eucharistiam conferuntur subsidia ad perseverandum in gratia, & tentationes vincendas.

Per Pœnitentiam poena æterna commutatur in temporalem, per Extremam unctionem conferuntur auxilia ad resistendum temptationibus in mortis articulo occurribus.

Per Ordinem conferuntur auxilia ad dignè exequendum Ministeria sacra. Et per Matrimonium auxilia ad ejus sustinenda onera, & problem recte educandam.

2965 Ultra effectum gratiæ, Baptismus, Ordo, & Confirmatio imprimit characterem in anima, qui est indelebilis: non sic reliqua, ac proinde priora tria sunt irreiterabilia, ut non valeant sine sacrilegio reiterari, reliqua vero possint reiterari.

2966 Character, effigium quoddam spirituale, quod anima imprimitur. Est veluti sigillum indeleibile, quod ab anima per peccatum non de-

deletur: imo in ea permanet post mortem: Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.

2971 Est triplex: Fluminis, Flaminis, &

Sanguinis. Baptismus Fluminis, est Baptismus per aquam jam definitus, qui est in te, & propriè Baptismus. Flaminis, est dolor perfectus peccatorum, seu contritus cum voto, seu proposito recipiendi Baptismum in re. Sanguinis, est martyrium. Uterque supplet, & gerit vicces baptismi fluminis, conferendo remissionem omnium peccatorum, tam actualium, quam originalis, quando Baptismus fluminis adhiberi non potest: v. n. 2944.

NUMERUS, ET SUBJECTUM.

2967 Sacraenta novæ legis sunt septem: Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, Matrimonium. Est de fide, ex Trid. sess. 7. can. 1. Fuerunt instituta septem per analogiam inter vitam corporalem, & spiritualem. Hic 1. Generationis correspondet: Baptismus. 2. Augmento: Confirmatio. 3. Nutrimento: Eucharistia. 4. Medicina post morbum: Pœnitentia. 5. Adjutorio ad tollendas reliquias morbi: Extrema Unctio. Reliqua duo spectant ad perfectionem Reipublicæ Christianæ: Ordo namque ordinatur ad propagationem spiritualem: Matrimonium vero ad propagationem corporalem.

2968 Subjectum capax Sacramentorum est solus homo viator, quia pro ejus salute fuerunt à Christo Sacraenta instituta, ut ex definitione: n. 2940. v. tom. 3. pag. 609. n. 17.

Scotus in 4. diff. 1. q. 2. litt. F. diff. 3. q. 2. litt. M. N. d. 8. q. 1. litt. H. d. 26. q. un. litt. K. d. 40. quæst. unic. litt. F. d. 1. q. 3. litt. L. d. 2. q. 1. litt. F. d. 1. q. 5. litt. A. d. 2. q. 2. litt. C. d. 1. q. 3. litt. A. d. 6. q. 10. litt. K. d. 1. q. 3. litt. D. d. 2. q. 1. litt. D. E. Mastrus desp. 16. Joan. la Crux, pag. 286. Leander de Sacr. tract. 1. Tamb. tom. 2. lib. 1. Busemb. lib. 6. tract. 1. Clericatus cap. 114.

CAPUT II.

DE BAPTISMO.

2969 Baptismus communiter definitur cum Mag. Est ablutio corporis exterior, sicut sub prescripta forma verborum: melius ex Catechismo Trid. Est Sacramentum regenerationis per aquam in verbo.

2970 Est Sacramentum necessarium ad salutem necessitate mediæ, in re, aut saltē in voto, si possit adhiberi in re.

Necessarium necessitate præcepti est illud, quod est necessarium, in quantum præceptum est, & ad vitandum peccatum: hinc ab eo excusat in voluntarium. Necessarium vero necessitate mediæ est illud, quod habet influxum in salutem, sine quo salus nullo modo obtineri potest, ita ut in tantum sit præceptum, quia medium necessarium; hinc ab eo in voluntarium non excusat, adeoque infantes decedentes sine Baptismo non salvantur.

Sacramentum igitur Baptismi est necessarium necessitate mediæ, & præcepti, ut constat ex

2973 Certum est, liquorem ex vite, arbores, &c. salivam, & sudorem non esse materiam aptam.

2974 Materia proxima est ablutio corporis, quæ debet esse sensibilis, ut aqua corpustangat. Ablutio fieri potest tripliciter: 1. Per immersionem alicujus partis corporis baptizandi in aquam: 2. Per effusionem aquæ in corpus, ut in Ecclesia Latina: 3. Per aspersionem. Ordinariè loquendo aqua debet esse benedicta, & pars corporis abluenta debet esse caput, aut aliqua pars principalis; alias esset mortale. In casu vero necessitatis, sufficit qualibet aqua, juxta n. 2972. & qualibet pars corporis.

2975 Si ablutio fiat in digito, pede, in solis capillis, aut si abluitur infans secundina

cir-

circundatus, aut si ablution fuit per unam, taturly, sancti. Vel si omittatur ly, in. 6. Si vel duas guttas aquæ, dubius est Baptismus, quia dubium est, an verè dicatur ablui corpus, & homo; ac proinde extra casum necessitatis personæ exprimantur ordine inverso. Est certè invalidus etiam in casu necessitatis personæ, nisi mutus sine verbis, etiam per mutantur.

2981 Baptismus sub hac forma ab obstetriciæ Sicula in necessitate factus: *Io 3.19* *ingravato in nomine del Padre, & del Figlio, & dello Spirito Santo*, videtur validus; quia *ingravattare*, est verbum Græcum, quod probabiliter censetur, quod significet *lavare*. At ritè Tamb. eum pronunciat invalidum: quia licet significatio probabiliter sit talis, in Sicilia tamen ex communi usu, & acceptione, verbum illud *ingravattare*, non significat actum ablutionis, sed totum aggregatum facti in repentina necessitate.

2976 Infans est in periculo mortis, si antequam fuerit egressus, appareat solum caput, potest baptizari in capite. Imò si infans videatur moriturus, etiam intra uterum baptizari poterit, si obstetrica sit adèò perita, ut manu intra matris uterum illata, supra infantis corpus possit aquam perfundere: ita Arsdekin.

2977 Infans in periculo mortis, si non adsit aqua, non potest projici in puteum; quia non sunt facienda mala, ut eveniant bona: at si fiat, erit validè baptizatus.

2978 *Forma*, in Ecclesia Latina sunt hæc verba: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen*: in Ecclesia Græca: *Baptizetur servus Christi in nomine Patris, &c. habetur ex verbis Christi*, Matth. 28. Certus est, & tutus sub hac forma: *Ego te abluo in nomine &c. Ego te lavo*, &c. Validus est sub forma Dalmatina: *Ego te Christizo*: *Vel: Ego te Christianum facio*, si hæc verba ibi significant, *Ego te abluo*, vel *te baptizo*. Clericatus cap. 115. n. 19.

2979 Invalidus est Baptismus. 1. Sub hac forma: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: prætermis illis: *Ego te baptizo*, quia non exprimitur actio abluti: v. in pag. 8. prop. 28. ab. Alex. VII. damn. 2. Sub hac forma: *Ego te baptizo in nominibus Patris, &c. vel si dicatur: In nomine Patris, in nomine Filii, & in nomine Spiritus Sancti*; quia non exprimitur unitas essentiae, sed multiplicantur nomina. 3. Sub hac: *Ego te baptizo in nomine Sanctissima Trinitatis, vel in nomine Christi*: quia est necessaria explicita expressio personarum. 4. Sub hac: *Ego te baptizo cum Patre, cum Filio, & cum Spiritu Sancto*: quia variatur significatio; nam particula, *Cum*, significat societatem ministerii. 5. Sub hac: *Ego te baptizo ex parte Patris, ex parte Filii, & ex parte Spiritus Sancti*: quia etiam variatur significatio, nam baptizans exprimitur non tamquam minister principalis, sed tamquam procurator.

2980 Dubius est Baptismus, & inde repetendus, sub hac forma: 1. *Ego te baptizo in nomine genitoris, geniti, & procedentis ab utroque*. 2. *In Patre, & Filio, & Spiritu Sancto*. 3. *In uno Deo Patre, & Filio, & Spiritu Sancto*. 4. *In virtute Patris, &c.* 5. Si omit-

Sic

2985 Sic dato Baptismo, si baptizatus vivat, solum supplendæ sunt à Parocho cæremoniæ, & solemnitates in publico Baptismo solita, si adit certitudo, quod fuerint adhibita debita materia, forma, & intentio, qua si certò non constent, est reiterandus sub conditione.

Non licet recipere Baptismum ab heretico;

imò adultus ab eo recipiens est irregularis, &

ad Ordines promoveri non potest, ex cap. Qui

in qualibet 1. q. 7. cap. Ventum 1. q. 1. nisi baptizatus fuisset infans, aut in periculo mortis: Hereticus enim, & infidelis, ex Trid. sess. 7. can. 4.

validè baptizat, si intendat facere, quod facit Ecclesia. Clericatus cap. 115. n. 39. & 51.

Imò baptizatos à Calvinistis esse verè baptizatos, ita ut non sint iterum baptizandi, etiam sub conditione, habetur ex Declar. S. Congr. Conc. apud Fagnanum lib. 1. Decr. 6.

Quoniam 13. consti. n. 24.

2986 Validus est Baptismus, si minister credit se baptizare masculum, cum sit foemina; quia errat speculativè, non practicè; nam practicè suam intentionem dirigit in personam præsentem. Sicut validè absolvit Confessarius poenitentem, quem putabat masculum, cum sit foemina.

2987 Hac ratione Fenech. de forma bapt. nu. 30. cum pluribus addit, quod in casu, quo Episcopus ante ordinationem admoneat juxta ritum Pontificalis: *Se non intendere ordinare excommunicatum, irregulararem, clericum alterius diaœsis sine legitimis dimissoriis*, &c. si quis ex his ad Ordines accedat, valida sit ordinatio, & non repetenda; quia in particulari, & practicè ordinare intendit hunc præsentem; adèòque protestationem illam esse ad terrorem, aut si quis talis sit, recedat, & non illicè ordinetur.

Id tamquam longè probabilius, cum multis tenet Leander tract. 6. de Ord. disp. 4. q. 5. & probat his verbis: *Quod inde evidenter colligitur, quia post talem protestationem, statim solet ordinandos à quacumque excommunicatione absolvere, & ab omni irregularitate dispensare, ad effectum dumtaxat Ordines validè suscipiendi, ut habetur in Pontificali: Teque absolventes ad effectum presentium assequendum*. Hæc Leand. Idem docet Tamb. tom. 1. l. 3. cap. 3. §. 5. numer. 26. Gobat tom. 1. de Ord. tract. 8. num. 704. Unde id est moraliter certum.

2988 Unus in necessitate potest per aspersio nem baptizare plures, utendo hac forma: *Ego vos baptizo &c.* quia non mutatur nec forma, nec sensus, nam *ly*, *vos*, idem est, ac *te*, & *te*.

2989 Item validè duo simul baptizant, si quilibet abluit, & formam proferat, ac independenter ab intentione alterius, sicut in Misericordia ordinationis omnes Sacerdotes consecrant.

2990 Invalidè autem, si unus solum abluit, alter solum formam proferat; ut contingeret, si quis esset baptizandus, & non adesset, nisi duo, unus sine lingua, alter sine manibus, quia tunc forma redditur falsa; nam non dicitur cum veritate baptizare, & ablueri, qui solum dicit: *Ego te baptizo, seu abluo*; non tam ipse, sed alias abluit.

SUBJECTUM BAPTISMI

2991 *Et omnis homo natus. Monstrum ex vi-*

vo, & muliere genitum, est baptizandum, quia constat corpore, & anima rationali.

Si constet, quod habeat duas animas, bis est ba-

pitzandus; tale est, si habeat duo capita, aut

duo corpora divisa. Si dubitetur, an duas habeant

animas, ut si habeat duo capita cum uno pectori,

aut duo pectora sub eodem capite, bis baptismus con-

ferrari debet, unus absoluto in illa parte, in qua

perfetti apparet caput, alius sub conditione in

altera parte: Si non es baptizatus, vel si es ca-

pax: Ego te baptizo, &c. Hæc Fenech.

2992 Filii Christianorum baptizari debent non expectato rationis usu, etiam invitis parentibus, si id forte contingat. Idem dico de filiis infidelium jam baptizatorum, qui, v. g. apostaverunt à fide; quia sicut Ecclesia potest ipsos parentes cogere poenis ad servandam fidem; ita potest ab ipsis filios eripere, & baptizare.

2993 Filii vero infidelium numquam baptizatorum, validè baptizantur, invitis parentibus; sed illicè; si parentes non sint sub dominio Principum Christianorum, vel si solum sint tributarii, aut vassalli, ob periculum subversionis. Tum quia per hoc, quod sint vassalli, non amittunt jurisdictionem, & potestatem dominativam in filios.

Licet autem eos baptizare, si ipsi pueri post usum rationis petant, aut ante usum rationis sint in periculo vita jam morituri; quia tunc cessat periculum subversionis.

2994 Item licet eos baptizare, invitis parentibus, si parentes sint mancipia Christianorum; quia tunc domini dominium habent, tam in parentes, quam in filios, ut eos vendere possint, & separare.

2995 Denique possunt, invitis parentibus, baptizari, si unus parentum sit fidelis, quia proles sequitur originem parentis Christiani; cuius conditio est melior; ac proinde ratione originis sit subditus Ecclesiæ.

DISPOSITIO SUBJECTI.

2996 IN infantibus ante usum rationis : & in perpetuō amentibus à nativitate intentionem, & dispositionem supplet Ecclesia, ob eorum incapacitatem; unde nulla in illis requiritur dispositio moralis, tam ad validē quam ad fructuose recipiendum Baptismum.

2997 In adultis verò sunt necessariae tres dispositions, 1. est *Consensus internus*: quia Deus neminem invitum vult fūx familiæ adscribi: habetur ex Prov. 23. *Fili præbe mihi cor tuum.* 2. *Est fides*, juxta illud Matth. ult. *Qui crediderit,* & baptizatus fuerit, &c. quæ fides ante Baptismum sufficit, quod sit actualis: 3. dispositio necessaria in adultis, qui cum originali mortale aliquod conjunctum habent, est *pænitentia*, seu dolor peccatorum commissorum, qui sufficit, quod sit attritio: habetur ex Actorum 2. *Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.*

2998 Haec tres dispositions ita se habent, ut sola prima sit necessaria ad Baptismum validè suscipiendum; reliquæ autem duæ solum sint necessaria ad Baptismum fructuose suscipiendum, nempè cum effectu gratia; unde si quis adultus sine actu fidei, & doloris peccatorum commissorum Baptismum susciperet, validè eum susciperet, quia characterem recipere, non tamen fructuose, quia non recipere gratiam, & cæteros effectus ex illa pendentes; recedente verò fictione, nempè positis actibus fidei, & doloris, gratiam, & cæteros effectus reciperet absque reiteratione Baptismi, ex vi præteriti Baptismi; quia Sacramentum irreiterabile non debet carere suo frustu, recedente fictione recipientis: v. n. 3085.

2999 Ubi nota, quod quando dicitur, quod sicut recipiens Baptismum, recedente fictione, gratiam acquirat; nomine *filiationis* non intelligitur defectus primæ dispositionis, nempe *consensus interni*; quia sic neque validè Baptismum reciperet; sed defectus actuum fidei, & doloris.

3000 Hinc qui vi, vel metu ductus Baptismum suscepit, validè suscepit, si habuit intentionem illum verè suscipiendi, quia mens non tollit intentionem, & voluntarium simpliciter.

3001 Validus est Baptismus collatus amenti, aut dormienti, si ante, dum intervallum rationis habuit, petiit, quia sufficit intentio habitualis: v. n. 2949.

EFFECTUS BAPTISMI

3002 Sunt r. gratia habitualis, seu habitus charitatis; infunduntur enim in susceptione Baptismi tres habitus supernaturales, Fides, Spes, & Charitas, per quam gratiam deletur peccatum originale, una cum omnibus actualibus ante Baptismum commissis.

2. Est remissio totius pœnæ. Baptismus enim delet omnem culpam, & pœnam: est de fide definitum in Conc. Florent. *Baptizatis non imponi satisfactionem pro peccatis præteritis.*

3. Est character, quo signatur intra familiam Christi. Item conjungit mortaliter hominem cum Christo, tamquam membrum cum capite, eumque subiectum jurisdictioni Ecclesie.

Denique est janua omnia Sacramentorum, v. tom. 3. n. 19. ita ut non baptizatus non possit validè ad ordines promoveri: v. in pag. 8. prop. 19. ab Alex. VIII. damn.

P A T R I N I.

3003 IN Baptismo solemani requiritur *Patrus*. *Patrinus* dicitur non ille, qui puerum tenet in cæmoniis antecedentibus Baptismum, quia hic dicitur susceptor in Catechismo, seu instructione; sed ille, qui tenet puerum in fonte, dum baptizatur, qui tamen solet esse ideal, qui non potest esse, nisi unus, mas, aut foemina, aut ad summum duo, mas, & foemina, ex Trident. sess. 24. cap. 4 de ref. quibus incumbit cura instruendi puerum super rebus fidei, licet hæc obligatio non vigeat inter Catholicos, ubi pueri plures, & aptiores habent instructores.

3004 Maritus, & uxor possunt simul alienum filium levare de rigore præcepti, at non de honestate: quia caput, quod autem 30. q. 4. est consilium, non præceptum. Clericatus cap. 115. n. 60.

3005 Non possunt esse non baptizati, sicut nec in Confirmatione non confirmati, neque hæretici. Prohibetur ex jure Monachis esse patrinos: Parens non debet propriam problem suscipere, quia alias contraheret cognitionem spiritualem cum conjugi, ob quam non posset debitum petere. Nihi baptizaret in casu necessitatibus, tunc enim non amittit jus petendi. Episcopus autem potest super tali impedimento petendi debitum dispensare. Clericatus cap. 115. n. 61.

3006 Non licet avo, vel avia suscipere nepotem, vel neptem, quia continentur sub prohibitione patris, & matris, l. *Justa*

201.

De Confirmatione. Cap. III.

321

201. ff. de verbor. signific. Clericatus cap. 115. num. 62.

3007 Nec licet Monachis, & Regularibus esse Patrinos: Nam licet prohibitio in c. Non licet Abbatis, sit expressa pro Monachis, est ferenda à cæteris Regularibus; nam in Rituall habetur: *Ad hoc munus admitti non debent Monachi, vel Sanctimoniales, nec alii cujusvis Ordinis Religiosi à sacculo segregari.*

3008 In Baptismo privato non requiritur Patrinus; qui si adhibeatur, cognitionem spiritualem non contrahet; quia jura de Baptismo solemani loquuntur, adeoque non extendenda ad privatum.

4009 Insuper nec cognitionem spiritualem contrahunt Patrini in Baptismo solemani tenentes puerum, in domo primatim ob vitæ periculum ab obstetrica Baptizatum. Sanchez de matr. lib. 7. dif. 72. Tamb. de bapt. cap. 1. §. 8. num. 3. quia jura loquuntur de Baptismo solemani, vero, & absoluto.

3010 Non contrahitur cognitione, nisi patrinus tangat baptizandum, aut confirmandum, in ipso actu Baptismi, seu Confirmationis; quia jura requirunt, ut *teneat* in fonte baptizandum, dum baptizatur, &c. Unde non sufficit sola assistentia, aut responsio ad catechismum, vel quod baptizatum è manu Sacerdotis recipiat post Baptismum. Tamb. tom. 2. pag. 13. §. 4. & pag. 18. cap. 4. cum com.

3011 Hinc Joseph de Aug. & Tambur. de bapt. dicunt, quod si quis suscipiat per Procuratorem, non contrahit cognitionem, nec ipse, nec Procurator. Non ipse: quia non ipse tenet, cùm non tangat. Non Procurator, quia licet teneat, non tenet nomine proprio. At Clericatus c. 115. n. 63. tenet, contraf. à mitente, non à Procuratore, & ita decidisse Sac. Congr. refert ex Coton. lib. 2. contr. 2. n. 90. & ex Nicol. elucubr. civil. tom. 1. pag. 50.

3012 Non contrahitur cognitione, nisi à susceptore baptizato, nec in Confirmatione, nisi à susceptore confirmato; unde non contraheret Catechumenus. Diana p. 10. tral. 16. ref. 89.

3013 Patrinus suscipiens filium infidelium non contrahit cognitionem cum ejus parentibus infidelibus, nisi postquam venerint ad fidem, quo casu esset attendenda cognatio. Clericatus cit. num. 57. cum Silv.

Vide infra de matrim. tit. *Cognatio spirituialis.*

Scotus in 4. dif. 3. q. 1. litt. D, E, q. 2. litt. D, H, P, dif. 18. quest. un. litt. H, dif. 4. quest. 1. litt. A, q. 5. litt. H, dif. 6. qu. 2. litt. G, dif. 6. q. 2. litt. A, C, dif. 7. qu. 1. litt. D, dif. 5. quest. 2. litt. A, C, D, E, F, G, aif. 4. quest. 4. litt. D, H, quest. 5. litt. A, B, dif. 6. q. 9. litt. M, dif. 6. q. 7. litt. A, B,

Examen Ecclesiast.

dif. 42. quest. un. litt. I, dif. 3. quest. 6. l. t. C, dif. 5. quest. 3. litt. A, dif. 3. quest. 2. litt. G, I, N, O, dif. 6. quest. 2. litt. A, Maltrius in Theolog. mor. disp. 17. Joan. la Crux, pag. 297. Leand. de Sacr. tom. 2. Tambur. tom. 2. libr. 2. Busemb. libr. 6. cap. 1. Cleric. cap. 115.

C A P U T III.

DE CONFIRMATIONE.

3014 C onfirmatio, est Sacramentum, quo homo viator baptizatus inungitur in fronte ab Episcopo cum Chrismate, sub prescripta forma verborum, ad fidei robur consequendum.

3015 Materia remota, est Chrismata confectum ex oleo olivarum, & balsamo. Balsamum esse de necessitate Sacramenti, est tuitius: Chrisma verò debet esse ab Episcopo benedictum, alias Sacramentum esset nullum, quia sic fuit à Christo pro materia institutum, Cardenas disp. 2. num. 45.

3016 Materia proxima, est unctio facta in fronte in formam Crucis.

3017 Unctio fieri debet immediate manu, vel digito Episcopi: unde non est tutum, si fiat instrumento.

3018 Forma sunt verba: *Ego signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Omnia præter Amen sunt necessaria ad valorem.

3019 In collatione hujus Sacramenti additur alapa, qua confirmatus percuditur, ut memor sit se hoc Sacramentum recepisse; adeoque non audeat iterum ad illud accedere, cum non sit iterabile: Et insuper, ut intelligat, debere partire injurias pro Christiana fide profienda. Hæc Fenech. ex Tol.

3020 Non peccaret mortaliter Episcopus, si omitteret dare alapam. Clericatus c. 116. num. 25. cum Com.

3021 Non incurrit irregularitas per reiterationem Confirmationis, Clericatus cit. num. 29. quia jura solum loquuntur de reiteratione Baptismi, & ex cap. Qui 15. de sent. excom. in 6. irregularitas nulla incurrit, nisi sit expressa in jure.

3022 Minister hujus Sacramenti est solus Episcopus. Unde non sufficit, si fiat à simplici Sacerdote ex commissione Episcopi; beneverò ex commissione Papæ: quia hoc concessit Greg. I. & pro Indis Greg. XIII. Quoties autem Summi Pontifices è duabus opinionibus eligunt unam, illam proponunt sequendam, & reddunt certam, Sieri n. 137.

3023 Quamvis ex jure non licet Episcopo

X sco-